

arkki

Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan liite

Tekoäly on tukiäly – mutta ei totuus

Teksti Krista Eskelinen, kuvitus Ilja Karsikas

Tekoäly on tullut jäädäkseen. Mitä meidän siis pitäisi tietää sen etiikasta ja kulttuurisista vaikutuksista?

Tekoäly on jo osa arkeamme. Kun etsimme tietoa verkosta, esitämme kysymyksiä chatbotille tai klikkaamme deittisivuston kumppaniehdokkaita, olemme vuorovaikutuksessa tekoälyn kanssa. Julkisyhteisöt hyödyntävät algoritmeja esimerkiksi verotuksen ja sosiaalietuuksien laskennassa. Tulevaisuudessa myös kansalliseen turvallisuuteen, liikenne- ja kaupunkisuunnitteluun sekä energian- ja ruuantuotantoon liittyy yhä enemmän robotisaatiota.

– Tekoälyn etiikka koskettaa meitä kaikkia, sillä olemme jo osa erilaisia tekoälyjärjestelmiä. Murrosta voi verrata internetin saapumiseen. On mahdotonta tietää, millä tavalla algoritmit ohjaavat arkeamme

kymmenen vuoden kuluttua, sanoo Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnan hallintokappalainen **Henri Koskinen**.

Osaa uusi teknologia kiinnostaa, osaa kauhistuttaa ja osa on uuvah- tanut uhkakuviin. Koskinen kuuluu heihin, jotka tutustuvat uuteen tekniikkaan avoimuudella.

– Maailma tulee olemaan paljon tehokkaampi ja kollektiivinen älykkyys tulee lisääntymään, Koskinen arvelee. Itse hän käyttää tekoälysovelluksia esimerkiksi työvuorosuunnittelussa.

– Minulta kysytään myös kaikenlaisia hallintoon, teologiaan tai vaikkapa tietosuojaan liittyviä kysymyksiä, joihin vastauksen löytää usein

nopeimmin tekoälyltä, Koskinen kertoo.

Saarnan kirjoittamistakin hän on kokeillut algoritmin avulla, mutta työtapaa ei päässyt jatkoon.

– Harjaantunut silmä tunnisti tekstin korulauseiksi.

Plussana perinteisiin hakukoneisiin nähden Koskinen pitää luotettavuutta, sillä tekoäly pohjaa tietonsa todellisiin lähteisiin. Ongelmaton kumppani sekään ei ole.

Kehitys kehittyy?

Tekoälyn etiikka on noussut esiin jo järjestelmäkehityksen aikana. Time-lehti uutisoi tammikuussa 2022, että ChatGPT-sovelluksen taka-

na on epäeettistä halpatyövoimaa. Open AI -yrityksen alihankkijan työntekijät ovat altistuneet kahden dollarin tuntipalkalla internetin pimeimmälle sisällölle.

– Lisäksi on huomioitava ilmastoeettinen näkökulma. Tekoäly vaatii valtavasti resursseja ja energiaa jo nyt, Koskinen muistuttaa ja nostaa esiin myös pohdinnan ihmisyydestä.

– Nyt seuraamme älykellosta unemme ja terveydentilamme laatua. Tekoäly tulee mahdollistamaan transhumanismin, jossa älylaite onkin ihmiskehon sisällä, Koskinen arvelee.

– Onko ihminen loputtomiin paranneltavissa ja missä raja kulkee? Kuka kehitystä pystyy suitsemaan? Onko

Tahdotko – tahdon

Avioliitto on yksi ihmiskunnan vanhimmista instituutioista. Kirkollisten avioliittoon vihkimisten määrä on laskenut viimeisten vuosikymmenien aikana melkoisesti. Vuonna 2023 vihkimisiä oli kaiken kaikkiaan 13163, joista kirkollisia oli 5996. Lisäksi avioliiton siunaamisia oli 722. Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnassa kirkollisia vihkimisiä oli samana vuonna 44 ja avioliiton siunaamisia 12. Näissä määrissä on ollut pienoista vaihtelua vuositasolla. Lähiaikojen suurin määrä oli vuonna 2017, jolloin koko maassa kirkollisia avioliiton vihkimisiä oli 7700 ja avioliiton

siunaamisia 858. Mikkelin tuomiokirkkoseurakunnassa nämä luvut olivat 88 ja 15.

Vielä omassa nuoruudessani ei ollut ollenkaan tavatonta, että löytyi vanhan kansan pappeja, jotka kehottivat seurustelemaa nuortaparia vihille, varsinkin jos pappi tapasi heitä heidän lapsensa kasteen yhteydessä. Nykyään näin toimiva pappi ei todennäköisesti saisi enää kutsua seuraavan lapsen kasteeseen. Poikkeuksena voisi olla parille läheinen pappi.

Näin lehtijutun kautta on helpompaa kutsua asiaa vähänkin harkitsevia pareja tulemaan vihille Helposti naimisiin päivänä 24.2.2024. Kaikki on tehty

parin kannalta mahdollisimman helpoksi. Tarjolla on hienot puitteet tuomiokirkossa, perinteiset häämarssit tai jostain erityistä toivoville erilaiset marssit ja juhlanan vihkimisen päätteeksi täytekakkukahvit hääseurueelle viereisessä seurakuntakeskuksessa. Tervetuloa siis pyytämään Jumalan siunausta yhteiselle matkalle ja viettämään hääjuhlaa.

Arja Huuskonen

Kirkkoherra, tuomiorovasti

Tekoäly on tukiäly - mutta ei totuus

Jatkuu etusivulta

tässä jotain Jumalan luomistyön vastaista?

Tieteisdystopiat ovat vain osa eettistä pohdintaa, sillä arkisempiakin ongelmia löytyy. Generatiivinen tekoäly voi esimerkiksi mahdollistaa jopa 300 miljoonan kokopäivätyön automatisoinnin.

– Diakonisesta näkökulmasta on aito pelko, että joidenkin vuosien tai vuosikymmenten jälkeen on hävinnyt monta perinteistä ammattia, Koskinen uskoo.

– Tässä mennään myös merkityksellisyyden kysymyksiin. Mitä teen, jos ammattini poistuu maailmankartalta? Kuinka elätän itseni ja perheeni? Mikä on paikkani yhteiskunnassa?

Tekoälyn teologia

Saksassa on jo pidetty yli 300 ihmistä koonneet kirkonmenot ChatGPT:n johdolla. Papin virkaa hoiti avatar. Kaikkia kokeilu ei vakuuttanut, sillä avatar ei pysty – ainakaan vielä – välittämään tunteita.

– Tekoäly tulee todennäköisesti kehittymään inhimilliseen suuntaan. Ehkä keskustelukumppani on

ihmisen näköinen ja voi tietyissä tilanteissa torjua yksinäisyyttä. Korvaako se kuitenkin vuorovaikutusta aidon ihmisen kanssa, Koskinen kysyy.

Kirkko on muutakin kuin Sanan kirkko: kohtamisen, inhimillisen lämmön, anteeksiannon ja armon yhteisö. Tähän tekoälyä voi olla vaikea sovittaa.

Hyödyllisiä käyttötapoja Koskinen kuitenkin löytää myös kirkolliseen kontekstiin.

– Toivon, että tekoäly auttaa meitä kohdentamaan tapahtumiamme nykyistä paremmin. Jo nyt se helpottaa yksittäisissä työtehtävissä, kuten tietyn nuotin löytämisessä.

Tekoäly tarjoaa mahdollisuuksia myös rajoitteiden kanssa eläville ihmisille. On sokeiden avustajia, puheen muuntamista tekstiksi ja päinvastoin. Parhaimmillaan tekoäly voikin tukea yhdenvertaisuutta.

Tekoäly ei kuitenkaan ole ideologiavapaa. Teknologia-alalla prototyyppikäyttäjät on länsimainen mies ja jos järjestelmää on harjoitettu huonolaatuisella datalla, syntyy ongelmia.

– Ideologisestikaan tekniikka ei voi korvata ihmistä tai vastata kysymyksiin, joita kirkko pohtii. Kun keskustelemme etiikasta, arvojärjestyksestä tai yksityisyyden suojasta, voi tekoäly johtaa väärillekin poluille, Koskinen sanoo.

– On tunnustettava ja tunnistettava, että tekoäly saattaa joskus vastata vaikkapa, että Jumalaan on järjetöntä uskoa. Tekoäly ei ole yhtä kuin totuus.

147

Seurakunnassamme järjestettiin vuoden 2023 aikana 147 yhteisöllistä ruokailua, joissa kävi keskimäärin 37 ruokailijaa. Vuoden aikana aamupuuron tai lounaskeiton merkeissä tapahtui siis 5 439 kohtaamista. "On ihan hyvä nähdä välillä muutakin kuin oma naamansa", kiteyttävät yhteisruokailujen merkityksen ristiinalaiset **Reino** ja **Antero**. Ruokailuja pidetäänkin mahantäytteen lisäksi myös tärkeinä kohtaamispaikkoina.

Hiljaisuuden jooga kutsuu armollisuuteen

Herätyskello havahduttaa minut unen maailmasta. Uusi päivä on edessä. Aamu-unisena ihmisenä otan joogamaton esille ja istahdan sille. Suljen silmäni, hengitän rauhallisesti ja palautan mieleeni keskiaikaisen rukouksen: "Tule, Pyhä Henki, lähetä taivaasta valosi säde, tule köyhien Isä, tule lahjojen antaja, tule sydämen valo." Tämän jälkeen teen muutaman Hiljaisuuden jooga -liikkeen, herättelen kehoani. Lopuksi luen raamatuntekstejä sisältävää Päivän Tunussanaa ja hiljennyn kuuntelemaan Jumalaa.

Kristityt ovat kautta aikojen liittäneet rukoukseen liikettä. Kädet voidaan laittaa ristiin, tehdä ristinmerkki, polvistua tai kumartua. Ylistäessä kädet ja katse saattavat kohota ylös, kurtottaen Jumalan puoleen.

Aikaamme leimaa hektinen ja suorituskeskeinen elämäntapa, joka korostaa hiljentymistä. Ihminen kaipaa hitaita hetkiä, joissa hän on läsnä hyväksyen itsensä kokonaisena Jumalan luomana.

Sairaalapappi, jooga- ja retriittiohjaaja Heli Harjunpään kehittämä Hiljaisuuden jooga tarjoaa yhden

mahdollisuuden kokonaisvaltaiselle pysähtymiselle. Siinä on keskeistä kristillisyyden ytimeistä nouseva armollisuus ja kaikkea kannatteleva Jumalan rakkaus. Harjoitukset ovat lempeitä, hengellisesti avaria ja osallistujaa kehoitetaan tekemään ne itselleen sopivalla tavalla.

Toisinaan kysytään, miksi menetelmästä pitää käyttää nimitystä jooga. Vastaus on se, että siinä käytetään joogasta tuttuja harjoituksia. Jooga on jatkuvasti muuttuvan perinteen yleistermi, joka kattaa fyysiset harjoitteet, hengityksen ja mielen keskittymisen.

Hiljaisuuden joogassa harjoitukset toteutuvat kolmella eri ulottuvuudella. Ensimmäisenä on lempeä kehollinen harjoitus. Ihminen nähdään osana luomakuntaa ja kehoa arvostetaan hoitamalla sitä.

Toinen ulottuvuus on mielen harjoitus. Mieltä ohjataan rauhoittumaan pois minäkeskeisestä mielenvirrasta. Keskittymällä hengitykseen ja harjoitusten vaikutuksiin kehossa vapaudutaan arvostelusta, arvioinnista ja suorittamisesta. Parhaimmillaan ihminen voi oppia elämään Jumalan lapsen huolettomuudessa

keskellä oman elämänsä haasteita ja vaatimuksia.

Kolmas ulottuvuus on hengellinen harjoitus. Sisäisessä hiljaisuudessa ihminen avautuu vähitellen hengelliselle ulottuvuudelle. Tämä tapahtuu yhteisestä kristillisestä perinteestä nousevien rukousten, raamatuntekstien ja virsien sanojen avulla.

Hiljaisuuden joogan perimmäinen tarkoitus on, että siihen osallistuja saa kokemuksen Jumalan rakkaudesta. Hän saa luopua kaikesta suorittamisesta. Hän saa levätä Jumalan hoidossa kokonaisena, fyysisenä ja henkisenä olentona.

Olen havainnut, että aamurukoushetki Hiljaisuuden joogan muodossa on vahvistanut sisäistä rauhaani. Voin kokea, kuinka Jumala kannattelee. Päivä alkaa levollisemmin ja suhtautuminen toisiin ihmisiin on lempeämpää.

Hiljaisuuden jooga -ryhmä kokoontuu Lähemäen seurakuntatalolla 14.2., 28.2., 6.3., 13.3. ja 20.3. klo 17–18. Ilmoittaudu ja tarkista ilmoittautumistilanne seurakunnan verkkosivuilta. Lisätiedot eija.juuma@evl.fi tai p. 0400 143 304.

Teksti Eija Juuma, kuvitus iStock

Fossiilivapaa seurakunta vahvasti ympäristötalkoissa

Kiinteistöpäällikkö Antti Ronkanen, millaisia ympäristötekoja seurakunta on tehnyt kiinteistöpuolella?

Seurakunta on muun muassa luopunut kaikista fossiilisista lämmityslähteistä ja kehittänyt jätehuoltoa. Lisäksi vähällä käytöllä olleita rakennuksia on purettu ja tilojen käyttöä on pyritty järjeistämään. Erikseen voisi mainita vuoden 2023 alkupuolen, kun orastavan sähkökriisin aikaan kiinteistöjen lämpötiloja pudotettiin ja siten osallistuttiin sähkönsäästöön.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon tavoitteena on, että vuonna 2030 kirkko on hiilineutraali ja fossiiliton. Mikkelissä kuljetaan siis etujoukoissa. Miten tähän on päästy?

Kiinteistöjen lämmitysmuotoja on muutettu, ja ne kohteet, jotka aiemmin olivat kokonaan tai osittain öljylämmitteisiä, lämpenevät nykyään maalämmöllä. Investoinnit ovat olleet isoja, mutta niihin on saatu avustuksia Business Finlandilta ja Suur-Savon Energiasäätiöltä. Lisäksi Susiniemen leirikeskukseen on toteutettu oma aurinkovoimala.

Suurten korjausliikkeiden rinnalla tarvitaan myös pieniä ilmastotekoja.

Miten seurakunnan työntekijöitä on koulutettu valitsemaan ympäristön kannalta parempia vaihtoehtoja?

Ympäristödiplomin myöntämisen periaatteet ovat kaikkien tiedossa, kuten myös se, mitä tekoja diplomin saaminen edellyttää jokapäiväisessä työssä.

Seurakunnan viides ympäristödiplomi on voimassa vuoteen 2025. Mihin kiinteistön osalta kiinnitetään erityistä huomiota tulevaisuudessa?

Ympäristöasiat ovat melko hyvällä mallilla, mutta ehkä ajan ja toiminnan muuttuessa isoin asia tulee olemaan tilojen käyttö. Hukakäyttöä olisi pyrittävä minimoimaan, jotta ei lämmitetä tyhjiä neliöitä.

Kuvitus Tuuli Paasonen

Yhteisvastuu auttaa syrjäytymisvaarassa olevia nuoria

Yhteisvastuu auttaa jo kolmatta vuotta nuoria Suomessa ja maailmalla. Sunnuntaina käynnistyvä keräys keskittyy syrjäytymisvaarassa olevien nuorten elämänhallinnan ja mahdollisuuksien parantamiseen. Avun vievät perille paikallisseurakunnat, HelsinkiMissio ja Kirkon Ulkomaanapu.

Keräystuotosta 20 % jää Mikkeliin. Nuorisotyönohjaaja **Sonja Paukunen** kertoo, että varat käytetään ammatillisia opintojaan aloittavien opiskelijoiden yksinjäämisen vähentämiseksi.

– Edellisvuosina tukea on ohjattu yläkouluille ja lukiolaisille. Nyt apu kulkeutuu niille keskustaa kauemmillemme kampuksille, joissa ryhmäytyminen on vaikeampaa.

Yhteistyöllä varat saadaan kohdistettua oikein. Vuoden 2024 kohteesta sovitaan Esedun opiskelutoiminnan ohjaajan **Sanna Ai-**

raksen kanssa. Vuoden 2023 keräystuotto on käytössä tänä vuonna mikkeliäisnuorten kohtaamistilanteisiin sovittelun jälkityössä.

Vuonna 2022 varat jaettiin seitsemälle mikkeliäiselle yläkoululle. Kukin oppilaskunta suunnitteli itse 560 euron lahjoituksen käytön Kaikki mukaan -teemalla. Kouluilla järjestettiin tapahtumia Ysigaalasta leffapäivään ja lettukesteistä mäenlaskuriehaan.

Keräystä organisoiva diakonia-työntekijä **Hannele Salo** muistuttaa, että pienelläkin satsauksella saa aikaan paljon hyvää. Osallistua voi kerääjänä tai lahjoittajana.

– Jokainen meistä tarvitsee joskus apua. Lisäksi auttaminen on mukavaa ja siitä saa hyvän mielen!

YHTEISVASTUUTAPAHTUMIA:

Ristiina

Su 4.2. klo 10 Perhejuma-lanpalvelus ja YV-tapahtuma Ristiinan srk-keskuksella

Su 17.3. klo 18

Kauneimmat hengelliset laulut srk-keskuksella

Lipaskeräys K- ja S-kaupoilla, kassalla keräyslipas, 4.–18.2.

Ristimäki

Su 4.2. klo 10 Messu ja keräyksen avaus tuomiokirkossa

Ma 5.2. klo 11

YV:n startti Stellan Tähtitorilla

Pe 23.2. klo 10–14 YV-kahvila ja tuotteita OmaTorilla

La 23.3. klo 12–15

YV:n vohvelikahvila srk-keskuksella

Lipaskeräyksiä

kauppakeskuksissa 5.2.–30.4.

aikana sovittuina päivinä

Savilahti

YV-lipaskeräyspäivä kiirastorstaina 28.3.

Suomenniemi

Ti 13.2. klo 18 YV-laskiais-tapahtuma srk-kodilla

Voit myös lahjoittaa MobilePay-numeromme

52622

tai verkossa oheisen QR-koodin kautta!

Nauti työstä ja kesästä ulkona - hae hautausmaan työntekijäksi!

Lue lisää avoimista kesä- ja kausityöpaikoista verkossa <http://tinyurl.com/y6ze99em> ja jätä hakemus KirkkoRekry-palvelussa.

Tutustu tehtävään TE-liven tallenteella oheisen QR-koodin skannaamalla tai osoitteessa te-live.fi!

Elämäsi työpaikka
mikkelintuomiokirkkoseurakunta.fi

Tervetuloa Elämäsi työpaikkaan!

Helposti naimisiin

Mikkelin tuomiokirkossa la 24.2.2024 klo 11–14

Tahtoisitko avioon, mutta häästressi ei houkuttele? Ei hätää! Mikkelin tuomiokirkkoseurakunta tarjoaa mahdollisuuden päästä helposti naimisiin muistettavana päivänä lauantaina 24.2.2024. Vihkiaikoja jaetaan klo 11–14 välillä.

Ajan voi varata seurakuntapalveluista viimeistään kaksi viikkoa ennen vihkimistä. Parin tulee myös tehdä avioliiton esteiden **tutkinta**. Seurakunta tarjoaa vihkimisen jälkeen seurakuntakeskuksella täytekkukahvit hääparille ja heidän läheisilleen.

Varaa aikasi 9.2. mennessä seurakuntapalveluista, p. 0400 143 282 (ma-pe klo 9–14)

Elämäsi seurakunta
mikkelintuomiokirkkoseurakunta.fi

Lisätiedot: Henri Koskinen p. 0400 143 302, henri.koskinen@evl.fi